

Aanpak vogelgriep

Vogelgriep verspreidt zich in Nederland door bijvoorbeeld trekvogels. Dit heeft grote gevolgen voor de natuur en pluimveebedrijven. De Rijksoverheid neemt bij verdenking van vogelgriep maatregelen om verspreiding tegen te gaan. Ook is er een plan om besmetting met het virus zo veel mogelijk te voorkomen.

Wat is vogelgriep?

Vogelgriep is een virus dat vooral voorkomt bij groepen wilde vogels in Nederland. Er is altijd een kans dat het virus van wilde vogels overgaat op gehouden vogels. Bijvoorbeeld door uitwerpselen. Besmette vogels worden ziek en gaan vaak dood. Ook andere in het wild levende dieren kunnen [besmet raken met vogelgriep en ziek worden](#).

Besmetting op pluimveebedrijven

De laatste jaren zijn er veel pluimveebedrijven besmet door het vogelgriepvirus. Het is nog onduidelijk hoe het vogelgriepvirus pluimveebedrijven binnenkomt. Mogelijk kan dat door de luchtinlaat van de stal. Of door knaagdieren die de stallen inlopen. Lees meer over de [besmettingen en het aantal ruimingen door vogelgriep bij bedrijven](#).

Besmetting bij andere wilde dieren

Naast wilde vogels kunnen ook andere wilde dieren zoals bunzings en vossen besmet raken met het virus. Lees [waar u een melding](#)

[kunt doen als u vermoedt dat een wild dier vogelgriep heeft. Of als u buiten een dood dier ziet liggen.](#)

Besmetting bij koeien

In Europa zijn geen besmettingen van vogelgriep bij koeien of andere herkauwers bekend. Maar ook herkauwers kunnen vogelgriep krijgen. Om besmetting van herkauwers in Nederland snel op te sporen en de kans op verspreiding te verkleinen, heeft de overheid maatregelen genomen:

Het is verplicht om [vogelgriep bij zoogdieren te melden bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit \(NVWA\)](#).

Als er vogelgriep uitbreekt op een pluimveebedrijf waar ook herkauwers zijn, onderzoekt de NVWA die herkauwers op vogelgriep.

De overheid laat onderzoeken of er in het verleden al koeien met vogelgriep besmet zijn geweest in Nederland.

Eind 2024 komt er een draaiboek voor vogelgriep bij melkkoeien. Daarin komen maatregelen die veehouders moeten nemen als er vogelgriep bij melkkoeien wordt gevonden.

Besmetting bij huisdieren en mensen

[Mensen kunnen ook besmet raken met vogelgriep.](#) Dit komt bijna niet voor. Mensen die voor werk vaak dichtbij (besmette) vogels komen, hebben een vergrote kans om besmet te raken. Ook huisdieren zoals honden en katten kunnen vogelgriep krijgen, maar ook dit komt bijna niet voor. Lees [wat u kunt doen als uw hond of kat in aanraking is geweest met een besmette vogel](#).

Gevolgen uitbraken vogelgriep

De uitbraken van het vogelgriepvirus en de maatregelen tegen de ziekte hebben grote gevolgen. Pluimveehouders van besmette bedrijven hebben veel schade aan hun bedrijven. Daarbij lopen de kosten op om de bedrijven te ruimen en het virus te bestrijden. En in de natuur gaan veel vogels dood. Soms hele broedkolonies.

Onderzoek bij verdenking of uitbraak van vogelgriep

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) onderzoekt bedrijven waarvan een melding van een verdenking van vogelgriep is. En ruimt bedrijven waar vogelgriep is vastgesteld. Ook ruimt de NVWA uit voorzorg bedrijven vlak bij het besmette bedrijf. Dit is om verdere verspreiding van het vogelgriepvirus zoveel mogelijk te voorkomen.

Lees meer over de [maatregelen de NVWA neemt als een bedrijf verdacht wordt van vogelgriep](#).

Landelijke maatregelen

De Rijksoverheid neemt [landelijke maatregelen tegen vogelgriep](#) als er een besmetting is op een pluimveebedrijf. [Pluimveehouders en particuliere vogelhouders moeten zich aan regels houden](#) wanneer het virus op of vlakbij hun bedrijf is vastgesteld.

Proef met vaccineren pluimvee

Tot begin 2027 loopt er een [pilot met vaccineren van pluimvee tegen vogelgriep](#). Op 1 pluimveebedrijf krijgen kuikens een vaccinatie tegen vogelgriep. De eieren van deze kippen worden alleen in Nederland verkocht. Doel van de pilot is om ervaring op te

doen met vaccineren van pluimvee. En om te ontdekken of dit gevolgen heeft op de handel in pluimvee, eieren en vlees.

Voor meer info, zie de [Vragen en antwoorden over de pilot Vaccineren tegen vogelgriep](#).

Versterken aanpak vogelgriep

Door de aanhoudende problemen willen de ministers van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) en Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) meer maatregelen nemen om de vogelgriep eerder en beter aan te pakken. Hiervoor werkt de Rijksoverheid samen met andere partijen. Bijvoorbeeld de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), gemeenten en de GGD. En vrijwilligers die vogelonderzoek doen (zoals SOVON). Deze maatregelen staan in het [Intensiveringsplan preventie vogelgriep](#), dat in juli 2023 naar de Tweede Kamer is gestuurd. In dit plan zijn de [aanbevelingen van het Deskundigenberaad Zoönosen \(DB-Z\)](#) verwerkt. De belangrijkste punten uit het Intensiveringsplan preventie vogelgriep zijn:

Landelijke maatregelen bij uitbraak vogelgriep

Bij een uitbraak van vogelgriep kan de overheid extra maatregelen nemen om verdere verspreiding van vogelgriep tegen te gaan.

Voorbeelden daarvan zijn een landelijke maatregel als het verplicht

binnenhouden (ophokken) van vogels of extra regels voor het vervoeren van pluimvee.

Ophok- of afschermplicht voor houderijen met vogels

Sinds 20 november 2024 geldt een [landelijke ophok- en afschermplicht in Nederland](#).

Ophokplicht voor pluimveebedrijven

Een ophokplicht betekent dat vogels binnen moeten blijven, bijvoorbeeld in een stal, loods of schuur.

De ophokplicht geldt voor commerciële bedrijven, dus bedrijven die vogels houden om er geld mee te verdienen. Bijvoorbeeld voor vlees en eieren.

Ook dierentuinen en kinderboerijen moeten hun vogels ophokken.

Voor welke vogels geldt de ophokplicht?

De ophokplicht geldt voor de volgende commercieel gehouden vogels (dit zijn de zogeheten risicovogels):

- hoenderachtigen, zoals kippen en kalkoenen;
- watervogels, zoals ganzen en eenden.

Let op: voor fazanten en loopvogels (zoals struisvogels, nandoes, emoes en kiwi's) geldt een afschermplicht.

Bezoekverbod voor pluimveebedrijven

Bedrijven met risicovogels mogen geen bezoek ontvangen. Dit verbod geldt in het hele land.

De dierenarts en personeelsleden mogen wel op een bedrijf komen. Wel zijn zij verplicht om te werken volgens het [hygiëneprotocol voor bezoekers van pluimveebedrijven](#).

Ook inspecteurs van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) houden zich aan dit protocol bij een bezoek aan een pluimveebedrijf.

Dierentuinen en kinderboerderijen: bezoek wel toegestaan

Dierentuinen mogen bezoek ontvangen, maar alleen als de risicovogels in een volière zitten.

Kinderboerderijen mogen ook bezoek ontvangen. Maar bezoekers moeten wegblijven uit de verblijfplaats waar risicovogels gehouden worden.

Afschermplicht voor hobbyhouders

Houders van hobbyvogels moeten de dieren afschermen. Dat kan op verschillende manieren. Bijvoorbeeld door ze in een volière te houden.

Voor welke vogels geldt de afschermplicht?

De afschermplicht geldt voor de volgende vogels (dit zijn de zogeheten risicovogels):

hoenderachtigen, zoals kippen, kalkoenen, fazanten, kwartels, patrijzen, pauwen, parelhoenders;

watervogels, zoals zwanen, ganzen, eenden, duikers, aalscholvers, reigers, ooievaars, ibissen, flamingo's, futen, kraanvogels, rallen, steltlopers, meeuwen en sterns;

loopvogels, zoals struisvogels, nandoes, kasuarissen, emoes en kiwi's.

Bezoekverbod voor hobbyhouders

Hobbyhouders van risicovogels mogen geen bezoek toelaten in de ruimte waar de vogels worden gehouden. Dit verbod geldt in het hele land

Extra regels voor vervoer

Voor commerciële houders van hoenderachtigen, ganzen en eenden gelden extra vervoersregels. Vervoeren mag alleen:

- van bedrijf naar bedrijf zonder tussenstop;
- volgens [hygiëneprotocollen voor vogelgriep](#);
- na een klinische inspectie van een dierenarts.

Commerciële houders die hun eenden en kalkoenen naar het slachthuis vervoeren, hoeven geen klinische inspectie te laten doen.

Besmetting en verschijnselen vogelgriep

Het vogelgriepvirus kan Nederland onder meer binnenkomen door trekvogels en import van levende, besmette vogels. Besmette dieren worden ziek en gaan vaak dood. Het risico dat mensen worden besmet met het vogelgriepvirus is zeer klein.

Besmetting vogelgriep

Vogels kunnen vogelgriep oplopen via:

direct contact tussen (wilde) vogels. Besmette vogels verspreiden het virus via luchtwegen, oogvocht en mest; besmet materiaal zoals voer, kratten en transportmiddelen; mensen die door hun schoenen of kleding in contact zijn geweest met het virus; stof uit een besmette stal (die door de lucht wordt verspreid).

Het vogelgriepvirus kan Nederland binnenkomen door trekvogels en de import van levende, besmette vogels.

Ziekteverschijnselen vogelgriep

De meeste vogelgriepvirussen zijn van de milde variant. Dieren die besmet zijn met de milde variant van het virus vertonen nauwelijks ziekteverschijnselen. Toch is bestrijding van deze variant noodzakelijk. De milde variant kan veranderen in de zeer besmettelijke variant van het vogelgriepvirus.

Dieren die besmet zijn met deze variant van het virus worden ziek en gaan vaak dood. Op de website van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) leest u meer over de [preventie en bestrijding van vogelgriep](#).

Vooraf risico's bij pluimvee, watervogels en loopvogels

Wilde vogels kunnen ook besmet worden met vogelgriep, maar vertonen dan niet altijd verschijnselen van vogelgriep. Op die manier kan het virus zich verspreiden onder wilde vogels en een bron van besmetting vormen voor gehouden vogels.

Heeft u dode wilde (water)vogels gevonden? Raak dode vogels niet aan en verplaats ze niet, maar meld dit. Lees [wat u moet doen als u een dode vogel heeft gevonden](#).

Risico's bij koeien en andere herkauwers

Ook koeien en andere herkauwers kunnen vogelgriep krijgen. In Europa zijn geen besmettingen bekend. In de Verenigde Staten is in meer dan 10 staten vogelgriep vastgesteld, op meer dan 100 melkveebedrijven. Vermoedelijk heeft een wilde vogel het virus 1 keer op een melkkoe overgedragen. Die koe heeft het virus waarschijnlijk via de melkmachine verder verspreid. Het virus is dan op andere bedrijven gekomen door bijvoorbeeld het vervoer van besmette koeien.

Risico's voor mensen

Het [risico dat het in Europa heersende vogelgriepvirus H5N1 overgaat van dier naar mens is zeer klein](#).

Ook het risico dat u vogelgriep krijgt door kip, eieren of rundvlees te eten, of via melkproducten, is heel klein. Eieren, vlees en melk voldoen aan strenge eisen. Melkproducten worden bijvoorbeeld zo verhit dat virussen doodgaan.

Besmettingen en ruimingen vogelgriep

Overzicht van locaties die geruimd zijn en een beperkingszone met een vervoersverbod hebben. Sommige locaties zijn uit voorzorg geruimd om verdere verspreiding van het vogelgriepvirus zoveel mogelijk te voorkomen.

Zie ook de [maatregelen tegen vogelgriep](#).

Kaarten besmettingen vogelgriep

Bekijk op online kaarten de locaties waar vogelgriep heerst:

[Kaart met een actueel overzicht van locaties en gebieden waar maatregelen gelden](#). (Zoek op postcode naar specifieke locaties. Deze kaart geeft ook de zones en gebieden aan waar tijdelijk extra maatregelen gelden.)

[Kaart met besmette locaties met minder dan 50 vogels;](#)

[Kaart met alle vindplaatsen van besmette wilde vogels;](#)

[Dashboard Vogelgriep-app](#). Hierin komen alle [meldingen uit de Vogelgriep-app](#) terecht.

Ruimingen van vogels op besmette bedrijven

Sinds de uitbraak met de nieuwe variant vogelgriep H5N1 in oktober 2021 zijn de onderstaande aantallen vogels geruimd. Het gaat om locaties van bedrijven of particulieren met meer dan 50 vogels. [De overheid neemt tijdelijk extra maatregelen binnen een zone van 10 kilometer van de besmette locatie.](#)

Tabel met aantallen geruimde vogels sinds oktober 2021

--	--	--

Preventieve ruimingenvogelgriep

Sommige locaties worden uit voorzorg geruimd om verdere verspreiding van het vogelgriepvirus zoveel mogelijk te voorkomen. Het gaat om locaties die in de 1 kilometerzone van een besmet

bedrijf en in een gebied met veel pluimveebedrijven liggen. Of omdat ze contact hadden met een besmette locatie. Bijvoorbeeld omdat iemand de locatie bezocht kort nadat hij of zij op een besmet bedrijf was. Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) beoordeelt of een locatie uit voorzorg moet worden geruimd.

De locaties in onderstaande tabel zijn preventief geruimd. De aantallen in de tabel zijn aangepast aan de hand van tellingen achteraf, en kunnen daardoor verschillen met de aantallen die in de bijbehorende nieuwsberichten staan (via de link in de kolom Plaats).